



## SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Riigikogu Kantselei  
oiguskomisjon@riigikogu.ee  
Lossi plats 1a  
15165, Tallinn

Teie 18.12.2025 nr 1-1/15-727/1/

Meie 16.01.2026 nr 5.2-2/32225-2

Karistusseadustiku muutmise seaduse 727 SE  
eelnoust (nõusolekupõhine seksuaalvägivalla  
käsitus)

Lugupeetud õiguskomisjoni esimees

Olete pöördunud Sotsiaalkindlustusameti poole seoses Vabariigi Valitsuse algatatud karistusseadustiku muutmise seaduse (nõusolekupõhine seksuaalvägivalla käsitus) eelnõuga 727 SE ja küsite, kas ametil on veel ettepanekuid, mis jäävad eelnõu reguleerimisalasse.

Täna kaasaamise eest! Sotsiaalkindlustusametil uusi ettepanekuid ei ole. Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi on olnud eelnõu 727 SE ettevalmistamisse aktiivselt kaasatud ning oleme selle erinevates etappides andnud põhjaliku sisendi, rõhutades muudatuse olulisust ja vajalikkust nii seksuaalvägivalla ennetamisel kui ka ohvrite paremal kaitsmisel. Toetame jätkuvalt üleminekut nõusolekupõhisele käsitlusele ning leiame, et eelnõu tugevdab inimeste õigust otsustada oma keha ja piiride üle ning annab ühiskonnale selge sõnumi: seksuaaltegevus eeldab vabatahtlikku ja selgelt väljendatud nõusolekut kõigilt osapooltelt.

Sügisel 2025 toimunud kohtumistel GREVIO hindajatega rõhutati selgesõnaliselt sellise muudatuse vajadust. Kooskõlas Istanbuli konventsiooni ja Eestile antud GREVIO soovitustega tuleb arvestada, et seksuaal- ja lähisuhtevägivalla olukorras ei pruugi ohver oma tahet vabalt väljendada. Hirm, psühholoogiline surve, segadus või traumast tingitud tardumusreaktsioon (tooniline liikumatus) võivad muuta aktiivse vastupanu võimatuks. Sellistes seisundites mängivad võim ja sund teadlikku rolli ning vaikimist, passiivsust või vastupanu puudumist ei saa pidada nõusolekuks. Seetõttu on ohvrite kaitseks vaja selget, kaitsvat ja sisuliselt toimivat õiguslikku regulatsiooni.

Ohvri vastupanu puudumine ja tooniline liikumatus on nähtused, mida näeme korduvalt ka ohvriabi seksuaalvägivalla kriisiabikeskuste (SAK) juhtumite praktikas. Kehtiva seaduse kohaselt võivad sellises seisundis olnud kannatanud jääda kaitseta, sest abitusseisundit ei pruugita tuvastada. Sageli süüdistavad ohvrid iseennast selles, et nad ei osutanud vastupanu, mis omakorda takistab neil abi otsimist. Ohvriabi SAK teenuse vaatest on oluline, et inimene pöörduks abi järele esimesel võimalusel. Nii tervishoiuteenuste kui psühhosotsiaalse toe pakkumine on kõige tõhusam, kui see algab vahetult pärast juhtunut.

Samuti peame oluliseks lisada, et eelnõu rakendamise edukaks tagamiseks on hädavajalik tegeleda ühiskondlike hoiakute kujundamisega, teadlikkuse tõstmisega ning ennetustööga. Samavõrd oluline on spetsialistide (politsei, prokuröride, kohtunike, tervishoiutöötajate ja ohvriabitöötajate jt) koolitamine, et nõusolekupõhine käsitus oleks ühtmoodi mõistetud ja

rakendatud kõigi menetlusetappide vältel. Hoiakute ja teadlikkuse kasv toetab ohvreid, vähendab süüdistamist ning aitab vägivallajuhtumeid varakult märgata ja ennetada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)  
Maret Maripuu  
peadirektor

Andrus Jürgens  
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kaire Tamm  
53824249, Kaire.Tamm@sotsiaalkindlustusamet.ee